

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๙๒/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๗๖/๒๕๖๗

วันที่ ๒๕ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง	{	นายเสฐียร ศรีเมือง	ผู้ร้อง
		คณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑	
		ศาลปกครองกลาง ที่ ๒	
		ผู้ตรวจการแผ่นดิน ที่ ๓	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายเสฐียร ศรีเมือง (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายเสฐียร ศรีเมือง (ผู้ร้อง) กล่าวอ้างว่า ผู้ร้องประสงค์สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ เมื่อตรวจสอบลักษณะต้องห้ามผ่านเว็บไซต์กรมการปกครอง ปรากฏว่า อยู่ระหว่างถูกระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เนื่องจากเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ผู้ร้องไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ และไม่ได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้ร้องสอบถามรายละเอียดจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้รับแจ้งว่า ผู้ร้องไม่สามารถสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ เนื่องจากอยู่ระหว่างถูกจำกัดสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาเป็นเวลา ๒ ปี นับแต่วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

- ๒ -

ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๗) ผู้ร้องเห็นว่าภายในระยะเวลา ๒ ปี ผู้ที่ถูกจำกัดสิทธิดังกล่าวย่อมมีสิทธิที่จะไปเลือกตั้ง เพราะไม่มีกฎหมายใดห้ามมิให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ร้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งดังกล่าวแล้ว กรณีต้องถือว่าการถูกจำกัดสิทธิสิ้นสุดลง การที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกร้องที่ ๑) จำกัดสิทธิการสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาของผู้ร้องไม่ชอบด้วยกฎหมาย เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ และมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๖)

ผู้ร้องยื่นฟ้องผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อศาลปกครองกลาง (ผู้ถูกร้องที่ ๒) ขอให้เพิกถอนคำสั่งที่กล่าวหาว่าผู้ร้องไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวข้างต้น ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องในคดีหมายเลขดำที่ ๘๓๐/๒๕๖๗ คดีหมายเลขแดงที่ ๙๕๖/๒๕๖๗ เนื่องจากมูลเหตุที่พิพาทเป็นกรณีเกี่ยวกับการพิจารณาคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง คดีไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครอง การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นการทำคำสั่งอันเป็นความเท็จ ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้องตามที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๑๘๘ มาตรา ๑๙๑ มาตรา ๑๙๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม และมาตรา ๒๑๕

ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน (ผู้ถูกร้องที่ ๓) และผู้ถูกร้องที่ ๓ แจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่องในประเด็นที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา เนื่องจากเป็นกรณีเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาล มิใช่การร้องเรียนว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายมีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ต่อมาผู้ร้องขอให้ผู้ถูกร้องที่ ๓ ทบทวนการวินิจฉัยดังกล่าว เนื่องจากยังไม่ได้พิจารณาประเด็นเกี่ยวกับการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ กรณีออกคำสั่งว่าผู้ร้องเป็นบุคคลที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้ถูกร้องที่ ๓ แจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่อง ผู้ร้องเห็นว่าการที่ผู้ถูกร้องที่ ๓ ยุติเรื่องร้องเรียนโดยไม่ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้อง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ มาตรา ๒๒๑ มาตรา ๒๓๐ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) และมาตรา ๒๓๑

- ๓ -

ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ดังนี้

๑. การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในการจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภาไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ และมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๖)

๒. การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๑๘๘ มาตรา ๑๙๑ มาตรา ๑๙๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม และมาตรา ๒๑๕

๓. การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๓ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ มาตรา ๒๒๑ มาตรา ๒๓๐ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) และมาตรา ๒๓๑

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ (๑๑) ได้ โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ก็ให้ยื่นคำร้องได้ตราบที่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ และให้นำความในมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง” วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคำร้องตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลจะไม่รับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้ และถ้าศาลเห็นว่าเป็นกรณีต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ให้ศาลสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา” และมาตรา ๔๗ บัญญัติว่า “การใช้สิทธิยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๖ ต้องเป็นการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพอันเกิดจากการกระทำ

- ๔ -

ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจรัฐ และต้องมีใช้เป็นกรณีอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ ... (๒) รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ... (๔) เรื่องที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอื่น หรือเรื่องที่ศาลอื่นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดแล้ว ...”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในการจำกัดสิทธิของผู้ร้องสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ และมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๖) ซึ่งการยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ เมื่อข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องไม่ปรากฏว่าผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน กรณีไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง ดังนั้น ผู้ร้องไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

สำหรับกรณีการพิจารณาพิพากษาคดีของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในคดีหมายเลขดำที่ ๘๓๐/๒๕๖๗ คดีหมายเลขแดงที่ ๙๕๖/๒๕๖๗ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นการทำคำสั่งอันเป็นความเท็จ ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้องตามที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๑๘๘ มาตรา ๑๙๑ มาตรา ๑๙๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม และมาตรา ๒๑๕ ซึ่งการยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แม้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่อง อันทำให้ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องปรากฏว่า ผู้ร้องได้แจ้งดุลพินิจการพิจารณาพิพากษาคดีของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นการใช้อำนาจของผู้พิพากษาหรือตุลาการที่มีอิสระในการพิจารณาพิพากษารรณคดีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๘ วรรคสอง ประกอบกับเป็นเรื่องที่ศาลอื่นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดแล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ (๔) ซึ่งมาตรา ๔๖

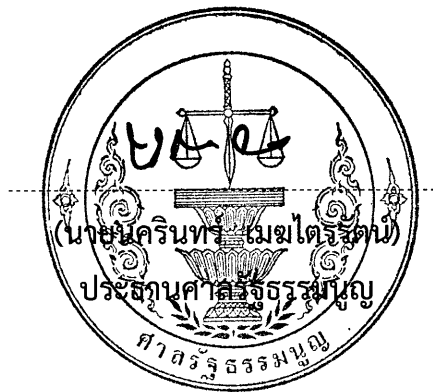

- ๕ -

วรรคสาม บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา ดังนั้น ผู้ร้องไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

ส่วนกรณีข้อกล่าวอ้างว่าผู้ถูกร้องที่ ๓ ยุติเรื่องร้องเรียนของผู้ร้องโดยไม่ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้องขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ มาตรา ๒๒๑ มาตรา ๒๓๐ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) และมาตรา ๒๓๑ นั้น เห็นว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๓ เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย หากผู้ร้องเห็นว่าเป็นการกระทำละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ ผู้ร้องอาจใช้สิทธิทางศาลได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสาม เป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ (๒) ซึ่งมาตรา ๔๖ วรรคสาม บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา ดังนั้น ผู้ร้องไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

- ๖ -

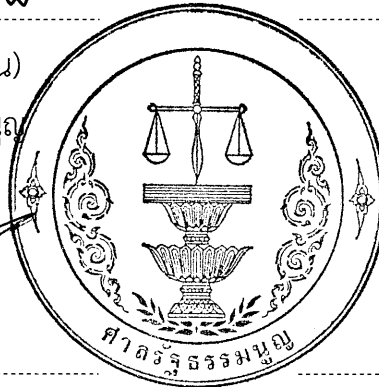
(คำสั่งที่ ๙๒/๒๕๖๓)

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนภดล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม รัฐอมฤต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุเมธ รอยกุลเจริญ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ